

ĐỜI SỐNG VẬT CHẤT VÀ TINH THẦN CỦA CƯ DÂN VĂN LANG

1. Nông nghiệp và các nghề thủ công

Văn Lang là một nước nông nghiệp. Ở mỗi vùng, tùy theo đất đai, người Lạc Việt có cách gieo cấy trên ruộng đồng hay trên nương rẫy của mình.

Qua các hình ở bài 11, em hãy trình bày người dân Văn Lang xới đất để gieo, cấy bằng công cụ gì ?

Thóc lúa đã trở thành lương thực chính của cư dân Văn Lang ; ngoài ra, họ còn biết trồng thêm khoai, đậu, cà, bầu, bí, chuối, cam... và trồng dâu, chăn tằm. Nghề đánh cá, nuôi gia súc đều phát triển.

Các nghề thủ công như làm đồ gốm, dệt vải, lụa, xây nhà, đóng thuyền được chuyên môn hoá.

Hình 36 - Thạp đồng Đào Thịnh (Yên Bái)

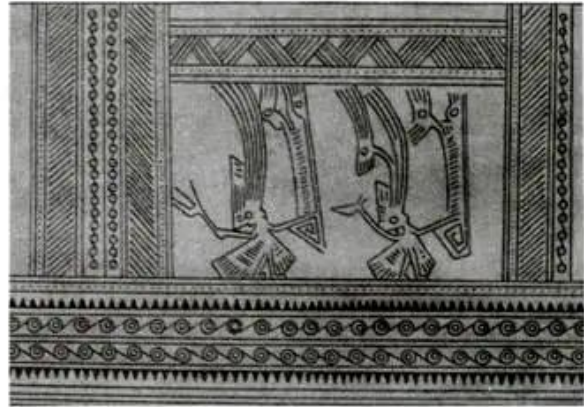
Qua các hình 36, 37, 38, em nhận thấy nghề nào được phát triển thời bấy giờ ?

Nghề luyện kim được chuyên môn hoá cao. Ngoài việc đúc lưỡi cày, vũ khí ..., người thợ thủ công còn đúc những trống đồng, thạp đồng. Điều đó vừa thể hiện trình độ kĩ thuật, vừa là vật tiêu biểu cho nền văn hoá của người Lạc Việt. Họ cũng bắt đầu biết rèn sắt.

Theo em, việc tìm thấy trống đồng ở nhiều nơi trên đất nước ta và ở cả nước ngoài đã thể hiện điều gì ?

Hình 37 - Trống đồng Ngọc Lũ (Hà Nam)

Hình 38 - Hình trang trí trên trống đồng

2. Đời sống vật chất của cư dân Văn Lang ra sao ?

Nhà ở phổ biến là nhà sàn mái cong hình thuyền hay mái tròn hình mũi thuyền, làm bằng gỗ, tre, nứa, lá, có cầu thang tre (hay gỗ) để lên xuống.

Làng, chạ thường gồm vài chục gia đình, sống quây quần ở ven đồi hoặc ở vùng đất cao ven sông, ven biển. Ở một vài làng, chạ, người ta đã biết dùng tre rào quanh làng để ngăn thú dữ. Việc đi lại giữa các làng, chạ chủ yếu bằng thuyền.

Thức ăn chính hằng ngày là cơm nếp, cơm tẻ, rau, cà, thịt, cá. Trong bữa ăn, người ta đã biết dùng mắm, bát, muối. Họ còn biết làm muối, mắm cá và dùng gừng làm gia vị.

Ngày thường, nam thì đóng khố, mình trần, đi chân đất ; còn nữ thì mặc váy, áo xẻ giữa, có yếm che ngực. Mái tóc có nhiều kiểu : hoặc cắt ngắn bỏ xoã, hoặc búi tó, hoặc tết đuôi sam thả sau lưng. Ngày lễ, họ thích đeo các đồ trang sức như vòng tay, hạt chuỗi, khuyên tai. Phụ nữ mặc váy xoè kết bằng lông chim, đội mũ cắm lông chim hay bông lau.

3. Đời sống tinh thần của cư dân Văn Lang có gì mới ?

Xã hội thời Văn Lang đã chia thành nhiều tầng lớp khác nhau : những người quyền quý, dân tự do, nô tì. Tuy vậy, sự phân biệt giữa các tầng lớp này còn chưa sâu sắc.

Sau những ngày lao động mệt nhọc, người dân Văn Lang thường tổ chức lễ hội, vui chơi. Một số hình ảnh về lễ hội đã được ghi lại trên mặt trống đồng. Trai, gái ăn mặc đẹp, nhảy múa, hát ca trong tiếng trống, tiếng khèn, tiếng chiêng náo nức, rộn ràng. Họ còn tổ chức đua thuyền, giã gạo. Trong ngày hội, thường vang lên tiếng trống đồng để thể hiện điều mong muốn được “mưa thuận, gió hoà”, mùa màng tươi tốt, sinh đẻ nhiều, làm ăn yên ổn.

Các truyện Trầu, cau và Bánh chưng, bánh giầy cho ta biết người thời Văn Lang đã có những tục gì ?

Về tín ngưỡng, người Lạc Việt thờ cúng các lực lượng tự nhiên như núi, sông, Mặt Trời, Mặt Trăng, đất, nước. Người chết được chôn cất trong thạp, bình, trong mộ thuyền, mộ cây kèm theo những công cụ và đồ trang sức quý giá.

Người thời Văn Lang đã có khiếu thẩm mỹ khá cao.

Đời sống vật chất và tinh thần đặc sắc nói trên đã hoà quyện nhau lại trong con người Lạc Việt đương thời, tạo nên *tình cảm cộng đồng*⁽¹⁾ sâu sắc.

CÂU HỎI

1. Em hãy điểm lại những nét chính trong đời sống vật chất và tinh thần của cư dân Văn Lang qua nơi ở, ăn mặc, phong tục, lễ hội, tín ngưỡng.
2. Em hãy mô tả các trống đồng thời Văn Lang.
3. Những yếu tố nào tạo nên tình cảm cộng đồng của cư dân Văn Lang ?

(1) *Tình cảm cộng đồng* : tình cảm gắn bó với nhau giữa những người sống lâu trong một vùng.